

اولین همایش منطقه‌ای توسعه علوم پرستاری و مامایی با محوریت خدمات مراقبتی جامعه نگر

دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد، مرکز تحقیقات توسعه علوم پرستاری و مامایی- ۲۰ آذرماه ۱۳۹۶

آیا حضور روانپرستار در بیمارستان تخصصی قلب یک لزوم است؟

^۴ جعفر مقدسی^۵، مریم مقیمان^۳، موسی علوی^۲، محمد اکبری^۱* ریحانه نیک نژاد

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد اتاق عمل، کمیته تحقیقات دانشجویی دانشکده پرستاری و مامایی اصفهان، اصفهان، ایران

^۲ دانشجوی دکترای پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی دانشکده پرستاری و مامایی اصفهان، اصفهان، ایران

^۳ دانشیار، مرکز تحقیقات دانشکده پرستاری و مامایی اصفهان، اصفهان، ایران

^۴ مرکز تحقیقات توسعه علوم پرستاری و مامایی، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران

^۵ دانشجوی دکترای پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی دانشکده پرستاری و مامایی اصفهان، اصفهان، ایران

*شماره تلفن و پست الکترونیکی نویسنده مسئول : 3137927527mohammadakbari@nm.mui.ac.ir

مقدمه: روان پرستاری یا پرستاری بهداشت روان، یکی از گرایش‌های تخصصی از پرستاری عمومی است. پرستاران بعد از گذراندن دوره پرستاری عمومی (اخذ مدرک کارشناسی پرستاری)، حدود سه سال دیگر، ادامه تحصیل می دهند و در پایان این دوره، موفق به اخذ کارشناسی ارشد در روان پرستاری می شوند. روان پرستار دارای نقش‌های متعددی می باشد (Townsend 2014). نقش مراقبتی و درمانی وی در قالب تدوین فرایند پرستاری، عبارت است از کسب اطلاعات جامع از بیمار در ابعاد مختلف جسمی، عاطفی، شناختی، اجتماعی و معنوی او و تجزیه و تحلیل این اطلاعات به منظور شناسایی مشکلات بیمار و در نهایت، تدوین برنامه مراقبتی و درمانی و اجرای آن، مد نظر می باشد (Keltner 2013). نقش آموزشی وی در قالب آموزش بهداشت روانی به افراد جامع، به خصوص خانواده‌ها به منظور پیش گیری از بروز اختلالات روانی، یکی از خدمات مهم تیم بهداشت روانی است و می توان آن را اساسی ترین روش پیش گیری اولیه دانست. نقش رهبری وی عبارت است از توانایی جهت دادن یا برانگیختن سایرین، در جهت نائل شدن به اهداف مورد انتظار می باشد. نقش وی به عنوان رهبر عبارت است از برنامه ریزی، سازماندهی، جهت دادن و کنترل خدمات پرستاری و نهایتاً نقش تحقیقی وی در کنار سایر نقش‌ها تحقیق در زمینه روان پرستاری و روان پزشکی می باشد (Seed, Torkelson et al. 2010). لذا با توجه به نقش‌های متعدد روانپرستار سوال اینجاست آیا حضور روانپرستار در بیمارستان تخصصی قلب یک لزوم است؟ (Townsend 2014).

اولین همایش منطقه‌ای توسعه علوم پرستاری و مامایی با محوریت خدمات مراقبتی جامعه نگر

دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد، مرکز تحقیقات توسعه علوم پرستاری و مامایی- ۲۰ آذرماه ۱۳۹۶

روش پژوهش: این مطالعه با رویکرد تحلیل محتوی کیفی نوع عرفی (قراردادی) به شیوه استقرایی (Schreier 2014) به منظور دستیابی به درک غنی از لزوم حضور روانپرستار در بیمارستان تخصصی قلب انجام گردید. در این مطالعه، تعداد ۱۰ نفر از مراقبین سلامت، مسئولین و سیاست گذاران بیمارستان شهید چمران اصفهان بصورت هدفمند نمونه گیری شدند (جدول شماره ۱). تعداد نمونه‌ها در طول پژوهش با توجه به میزان اطلاعات به دست آمده و تا زمان اشباع داده‌ها نمونه‌گیری ادامه یافت (Holloway and Galvin 2016).

داده‌ها از اگست ۲۰۱۶ تا فوریه ۲۰۱۷ جمع‌آوری گردید. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از روش مصاحبه عمیق نیمه ساختار با استفاده از سؤالات راهنما استفاده گردید (Holloway and Galvin 2016). مصاحبه‌ها با این سوال شروع میشد "نقش روانپرستار در بیمارستان تخصصی قلب چیست؟". تمامی مراقبین سلامتی که ما در نظر داشتیم، علیرغم مشغله کاری در مطالعه ما شرکت نمودند و حاضر به مصاحبه شدند. شرکت کنندگان، درکشان را از حضور روانپرستار در بیمارستان تخصصی قلب برای ما بیان نمودند. مصاحبه‌ها در یک اتاق اختصاصی که تنها مصاحبه کننده و مصاحبه شونده حضور داشت انجام شد. مدت زمان هر مصاحبه ۹۰-۳۰ دقیقه بود. مصاحبه‌های ضبط شده بلافاصله بعد از اتمام گوش داده شد و کلمه به کلمه و مطابق با گفته‌های شرکت کنندگان پیاده شد. پس از انجام مصاحبه تجزیه و تحلیل انجام و سپس مصاحبه بعدی انجام شد و به همین ترتیب کار تا اشباع داده‌ها ادامه یافت (Malterud, Siersma et al. 2016). برای اطمینان از اشباع داده دو مصاحبه تکمیلی انجام شد اما داده جدیدی حاصل نشد. در انتهای هر مصاحبه به شرکت کنندگان، هدیه‌ای به ارزش \$۱۵ داده شد.

تیم تحلیل (MO & RE) تمامی ترانسکریپت‌ها را خواند و برای کاهش داده‌ها مورد تحلیل قرار داد. به منظور تحلیل داده‌های کیفی مطالعه از روش تحلیل محتوای کیفی به روش گرانهایم استفاده شد (Graneheim and Lundman 2004). در مطالعه حاضر به منظور دستیابی به ابعاد و متغیرهای مختلف مؤثر حضور روانپرستار در بیمارستان تخصصی قلب، از روش استقرایی استفاده شد. به‌طور کلی فرآیند تحلیل محتوای کیفی در این مطالعه به صورت مراحل متوالی ذیل توصیف شد: تعیین محتوای تحلیل، تعریف واحد تحلیل و کدگذاری اولیه، دسته‌بندی کدها در زیر طبقات، شکل‌گیری طبقات فرعی از زیر طبقات و شکل‌گیری طبقات اصلی از طبقات فرعی. کدبندی اطلاعات بطور مستقل انجام شد و جهت هماهنگی مورد بحث قرار گرفت. مدیریت و تحلیل اطلاعات با استفاده از نرم افزار مکس کیودا ۱۰ ساخته شده توسط شرکت آلمانی VERBI تسهیل یافت.

با انجام مصاحبه با مشارکت کنندگان تا رسیدن به اشباع و انتخاب نمونه‌گیری به روش هدفمند و توجه به حداکثر تنوع در مشارکت کنندگان از نظر سنی، جنسی، سطح تحصیلات در جهت تامین اعتبار اقدام شد. هم چنین به منظور تعیین اعتبار و مقبولیت از ممبر چک و Peer check استفاده گردید. در جهت تایید قابلیت انتقال یافته‌ها، موقعیت مشارکت کنندگان به طور کامل و مبسوط توصیف گردید و جزئیات در مورد متودولوژی و اطلاعات زمینه، برای قضاوت و ارزیابی دیگران در مورد یافته‌ها فراهم گردید. هم چنین با انجام مصاحبه باز و بیان داستان گونه تجربیات شرکت کنندگان، بازاندیشی^۷ و حضور طولانی مدت، حفظ مستندات و انتقال دقیق آن در حفظ بی طرفی در ارائه نتایج اقدام نمودیم این موارد را دزین به عنوان شاخصهای Trustworthiness در مطالعه کیفی بیان داشت (Denzin and Lincoln 2011).

یافته‌ها: مشارکت کنندگان در این پژوهش شامل تعداد ۱۰ نفر از مراقبین سلامت بیمارستان قلب بودند که مشخصات آنها در (جدول شماره ۱) نشان داده شده است.

⁷ reflexivity

اولین همایش منطقه‌ای توسعه علوم پرستاری و مامایی با محوریت خدمات مراقبتی جامعه نگر

دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد، مرکز تحقیقات توسعه علوم پرستاری و مامایی- ۲۰ آذرماه ۱۳۹۶

ارائه دهندگان حمایت			
درصد	تعداد		
Male	۴	۴۰%	جنس
Female	۶	۶۰%	
۵-۱	۳	۳۰%	سابقه خدمات ارائه
۱۰-۶	۴	۴۰%	
۱۵-۱۱	۱	۱۰%	
۲۰-۱۶	۱	۱۰%	
۲۰<	۱	۱۰%	
پرستار	۴	۲۰%	حرفه یا شغل
پزشک	۲	۲۰%	
سرپرستار	۲	۲۰%	
روحانی	۱	۱۰%	
مدیر بیمارستان	۱	۱۰%	
سوپروایزر آموزشی	۱	۱۰%	
سوپروایزر آموزش به بیمار	۱	۱۰%	
total	۱۰	100%	

جدول شماره ۱: مشخصات ارائه دهندگان مراقبت و مسئولین مشارکت کننده در مطالعه

از مصاحبه های انجام شده ۱۷۵ کد بدست آمد که در ۱۳ زیر طبقه دسته بندی گردید و زیر طبقات در ۳ طبقه اصلی قرار گرفتند. طبقات اصلی شامل " روانپرستار، عضو اجتناب ناپذیر تیم مراقبت"، " غیر قابل جایگزینی روانپرستار با حرفه های دیگر روانشناسی"، " نابرابر بودن مراقبت پرستاری جسم و روان" بودند.

بحث و نتیجه گیری: پرستاران در نظام سلامت از جمله افراد حرفه‌ای هستند که در ارایه خدمات سلامت روان جامعه‌نگر در بستر جامعه نقش به‌سزایی دارند. تلاش آنها بر این است که خدمات مورد نیاز مراجع را به گونه‌ای فراهم و هماهنگ کنند که سطح عملکرد وی را به حداکثر برسانند. همانطور که از یافته ها بر می آید. نیاز به روانپرستار نه تنها در بیمارستانهای روانپزشکی ضروری است بلکه در بیمارستانهای جسمی بویژه بیمارستانهایی

اولین همایش منطقه‌ای توسعه علوم پرستاری و مامایی با محوریت خدمات مراقبتی جامع نگر دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد، مرکز تحقیقات توسعه علوم پرستاری و مامایی - ۲۰ آذرماه ۱۳۹۶

که دارای تخصص در بیماریهای مزمن و دستگاههای حیاتی بدن هستند ضروری می باشد. لذا پیشنهاد می گردد که مسئولین در خصوص استفاده از روانپرستاران در بیمارستانهای جسمی تفکر بیشتری داشته باشند

منابع:

Denzin, N. K. and Y. S. Lincoln (2011). The Sage handbook of qualitative research, Sage.

Graneheim, U. H. and B. Lundman (2004). "Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness." *Nurse education today* **24**(2): 105-112.

Holloway, I. and K. Galvin (2016). *Qualitative research in nursing and healthcare*, John Wiley & Sons.

Keltner, N. L. (2013). *Psychiatric nursing*, Elsevier Health Sciences.

Malterud, K., V. D. Siersma, et al. (2016). "Sample size in qualitative interview studies: guided by information power." *Qualitative health research* **26**(13): 1753-1760.

Schreier, M. (2014). "Qualitative content analysis." *The SAGE handbook of qualitative data analysis*: 170-183.

Seed, M. S., D. J. Torkelson, et al. (2010). "The role of the inpatient psychiatric nurse and its effect on job satisfaction." *Issues in Mental Health Nursing* **31**(3): 160-170.

Townsend, M. C. (2014). *Psychiatric mental health nursing: Concepts of care in evidence-based practice*, FA Davis.